

ПАСПОРТ ПРОФЕСІЇ

ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ

ЖУРНАЛІСТ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ВИДАНЬ ЗАСОБІВ
МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

СКОРОЧЕНА ВЕРСІЯ

ПАСПОРТ ПРОФЕСІЇ «ЖУРНАЛІСТ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ВИДАНЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ»

Зміст

1. Про проект	4
2. Що таке професійний стандарт	5
3. Опис професії: Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації	6
4. Основні трудові функції професійного стандарту «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації»	9

1. ПРО ПРОЕКТ

2011 року СКМ у межах програми «Сучасна освіта» ініціювала проект з розробки сучасних професійних стандартів – «паспортів професій». Партнерами проекту виступили Британська Рада, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Конфедерація роботодавців України та аналітичний центр «БЕСТ». «Паспорти професій» допомагають усунути наявний нині дисбаланс на ринку праці між попитом і пропозицією фахівців, коли знання та навички випускників не відповідають вимогам роботодавця. У них чітко прописано, що повинен знати і вміти фахівець, аби роботодавець був готовий приймати його на роботу, а в самого фахівця при цьому була гідна зарплата та можливості для кар'єрного зростання.

Упродовж 2011-2012 років профстандарти були розроблені для восьми спеціальностей у трьох галузях: металургія, енергетика і журналістика. На підставі цих «паспортів професій» у 2013 році Міністерство освіти і науки, молоді та спорту сформує нові освітні стандарти, які стануть основою для навчальних програм у 14 пілотних вишах: Національній металургійній академії (Дніпропетровськ), Приазовському державному технічному університеті (Маріуполь), Донецькому національному технічному університеті, Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут», Севастопольському національному університеті ядерної енергії та промисловості, Вінницькому державному технічному університеті, Національному університеті «Києво-Могилянська академія», Маріупольському державному університеті, Львівському національному університеті імені Івана Франка, Запорізькому національному університеті, Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського, Українському католицькому університеті, Національному гірничому університеті (Дніпропетровськ) і Дніпродзержинському державному технічному університеті. За новими програмами студентів почнуть навчати вже з осені 2013 року, а

викладачі цих ВНЗ пройдуть стажування на підприємствах.

У період з червня до грудня 2012 року медійним партнером СКМ у межах висвітлення проекту «паспорт професії» виступив всеукраїнський тижневик «Коментарі», зі сторінок якого кожен українець зміг дізнатися, що таке «професійні стандарти», «галузеві ради» тощо.

Усього в межах проекту було розроблено вісім професійних стандартів:

- інженер конвертерного виробництва
- майстер конвертерного виробництва
- сталевар конвертера
- підручний сталевара конвертера
- інженер-електрик в енергетичній сфері енергопостачальної компанії
- інженер-електромеханік гірничий
- редактор мультимедійних видань ЗМІ
- журналіст мультимедійних видань ЗМІ

2. ЩО ТАКЕ ПРОФЕСІЙНИЙ СТАНДАРТ

Професійний стандарт представляє собою опис вимог роботодавця до певної професії і містить перелік знань, вмінь і навичок, якими має володіти фахівець для виконання своїх посадових обов'язків. Цей документ є незамінною складовою для налагодження взаємодії між роботодавцями та системою освіти. Професійні стандарти мають бути основою для розробки освітніх стандартів, методичних матеріалів, програм професійного навчання працівників. Саме в професійному стандарті встановлюються критерії якості підготовки кадрів.

Завдяки профстандарту, студенти отримують чітке розуміння того, якими навичками, знаннями та вміннями вони мають володіти, щоб отримати бажану роботу; система освіти – в якому напрямку необхідно навчати студентів для того, щоб вони відповідали вимогам ринку праці, а роботодавець отримує добре підготованих фахівців.

3. ОПИС ПРОФЕСІЇ: ЖУРНАЛІСТ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ВИДАНЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Найцінніше у сучасному швидкісному світі високих технологій та Інтернету – інформація. І заздалеку не ключовою постаттю щодо її миттєвого та компетентного розповсюдження є журналіст. Саме постать журналіста є вкрай потрібною сьогодні. Мобільність, креативність, компетентність, здатність до аналітики та системної обробки матеріалу – усе це вимоги, які висувають сучасні ЗМІ до журналіста. Саме він є головною ланкою у поданні інформаційного контенту через ЗМІ. Сучасний журналіст має володіти сучасним мультимедійним устаткуванням та програмами, вміти користуватися соціальними мережами тощо. Журналіст – той, хто тримає руку на інформаційному пульсі. Він виїжджає на місця реальних подій, аби створювати репортажі і доносити факти з перших вуст. Наповнює і редагує розділи, компетентно аналізує матеріал і готує його до подання у встановлених обсягах і рубриках. Журналіст – не та професія, що існує у відриві від суспільства. Він працює для людей і з людьми. Наприклад, проводить інтерв'ю, для чого потрібен неабиякий хист і навички у спілкуванні з абсолютно різними типами співбесідників. Журналіст, якою б не була його спеціальність, має добре знатися на основних тенденціях у політиці, культурі, соціально-економічних процесах. Також оперативно обробляти нову інформацію і мати здатність швидко опановувати, вивчати нове поле діяльності. А заздалеку не найголовніше для журналіста – професіоналізм й етика, порушення принципів яких є неприпустимим. Журналіст має створювати цікаві й доступні статті для широкого кола читачів, обирати яскраві заголовки і форму подання матеріалу. Професія журналіста також передбачає володіння нормами рідної мови, а також знання іноземних мов, аби користуватися альтернативними джерелами інформації і розширювати власний кругозір. Журналіст здійснює постійний моніторинг інтернет-видань, друкованих ЗМІ і телебачення. Однак він зобов'язаний ставити під сумнів

і проводити – за можливістю – особисту перевірку достовірності отриманих фактів. У жодному разі, навіть заради здобуття інформації, журналіст не має права порушувати закон. Журналіст завжди вболіває за видання, в якому працює, представником і «обличчям» якого він є. Отже, журналіст може здійснювати промоушн медійного продукту (на головній сторінці, в соціальній мережі, колонці новин тощо). За завданням – аналізувати роль ринку споживачів і роль аудиторії для редакційного контенту. Журналіст мусить не бути байдужим до редакційної політики. Ще одне завдання для професіонала в сфері журналістики – креативне. Він має додавати в матеріали свою особистість, підтримувати та винаходити інновації щодо подання матеріалу, мови, стилістики, цікавитися сучасними тенденціями в професії тощо. Добрий журналіст – зібраний, ініціативний, рішучий і оперативний, коли йдеться про прийняття рішень у нестандартних ситуаціях. Аби стати мультимедійним журналістом, потрібно отримати вищу освіту й диплом із професійною кваліфікацією «Журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації». Від претендента вимагається володіння здібностями, що відповідають рівню вищої освіти й спеціальної підготовки, проведеної за вимогами цього професійного стандарту. Також професійний стандарт допоможе працедавцеві встановити чіткі критерії відбору пошукачів роботи (за винятком підприємств і виробництв, трудова діяльність у яких підлягає спеціальному регулюванню). Вимоги до освітньо-кваліфікаційного рівня та професійних компетенцій журналіста мультимедійних ЗМІ вписані у картці виду трудової (професійної) діяльності. За професійним стандартом, журналіст мультимедійних видань засобів масової інформації виконує такі основні функції:

1. Організовує і проводить журналістську діяльність, а саме:

- забезпечує наповнення розділу, за який відповідає, з дотриманням встановленого обсягу, рубрикації, норм права і етики;
- проводить інтерв'ю;

- оперативно редагує текст відповідно до вимог мовних норм;
 - оперативно редагує матеріал в разі швидкого доставляння до аудиторії;
- 2. Формує інформаційний контент, а саме:**
- готує цікаві та змістовні заголовки з використанням ключових слів;
 - проводить постійний моніторинг інтернет-видань, друкованих ЗМІ і телебачення;
 - проводить перевірку достовірності отриманої інформації відповідно до законодавства про засоби масової інформації;
 - проводить дослідження і збирає інформацію;
 - створює редакційний контент для інтернет-ЗМІ;
- 3. Просуває медійний продукт, а саме:**
- здійснює промоушн медійного продукту (на головній сторінці, в соціальних мережах, колонці новин тощо);
 - аналізує роль ринку споживачів та роль аудиторії для редакційного контенту;
 - підтримує загальні та спеціалізовані знання на сучасному рівні;
- 4. Готує репортажі, а саме:**
- готує та аналізує матеріали для створення репортажів;
 - зводить оброблений інформаційний матеріал в репортаж;
- 5. Розвиває й підтримує на якісному рівні журналістську діяльність, а саме:**
- сприяє креативності й інноваційності в журналістиці;
 - узгоджує роботу системних аналітиків, програмістів та інших фахівців;
 - контролювати якість виконуваних робіт;
 - забезпечує високий рівень кваліфікації персоналу.

Журналіст працює на стаціонарних та нестаціонарних робочих місцях, незалежно від часу доби та погодних умов. Інколи – в небезпечних як для себе, так і для оточуючих умовах життя. Журналіст має відповідати не лише за свої слова, але й за дії, аби не завдати фізичних, матеріальних збитків організаціям та підприємствам, населенню та навколишньому середовищу. Аби належно виконувати всі завдання та обов'язки, журналіст повинен не лише досконало знати складники технологічного процесу. Він мусить на практиці застосовувати власні здібності в межах професійно-нормативної, професійно-виробничої, управлінської, працеворонної, соціальної та особистісної компетенцій. Кожна з них, у свою чергу, вимагає відповідних умінь і навичок, знань і розумінь.

4. ОСНОВНІ ТРУДОВІ ФУНКЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ «ЖУРНАЛІСТ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ВИДАНЬ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ»

4.1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

4.1.1 Забезпечення наповнення розділу, за який відповідає, з дотриманням встановленого обсягу, рубрикації, норм права й етики

На початку роботи журналіст обирає матеріал, що відповідає завданням в межах відведеного часу та бюджету, контролює, щоби формат отриманого матеріалу відповідав вимогам у визначені терміни. Це професійно-нормативна компетенція. Спеціаліст застосовує знання з авторських і комерційних прав і в разі необхідності покликається на використані джерела, аби отримати дозвіл на використання. Розповсюдження конфіденційного або сумнівного матеріалу є неприпустимим. Журналіст аналізує інформаційні потоки у роботі над матеріалом, користується сучасними технічними приладами (диктофон, комп'ютер, телефон, принтер, сканер, мережа Інтернет, факс, фото- і відеотехніка) і вчасно реагує на загрози пошкодження інформаційного контенту і носіїв. За необхідності розвиває спеціалізовані

знання в конкретній сфері спеціалізації видання та організовує роботу персоналу.

Розвивати корисні контакти з експертами в спеціалізованій сфері, встановлювати взаємини, що дозволяють отримати від експерта ексклюзивну інформацію з урахуванням дедлайнів редакції. Шукати достовірну та ексклюзивну інформацію. Це стосується професійно-виробничої, соціальної, управлінської компетенції. Важливою працеохоронною компетенцією є вміння оцінювати ризики для себе, колег і оточуючих. Не менш важливою особистісною компетенцією є здатність до аналізу й синтезу інформації, бачення загальної картини подій, оперативного оцінювання ситуації, прогнозування подій та їхніх наслідків.

4.1.2. Проведення інтерв'ю

Професійно-нормативна і професійно-виробнича компетенції фахівця у проведенні інтерв'ю полягає у визначенні потенційних осіб для інтерв'ювання, оцінці рівня дослідження, необхідного для інтерв'ю, і, власне, у його проведенні. Мета інтерв'ю має бути чітко визначеною, а ризик для безпеки журналіста й оточуючих максимально проаналізований. За необхідності журналіст ясно, повно, точно і ввічливо інструктує учасників інтерв'ю щодо пропонуванних запитань, підбирає стиль інтерв'ю відповідно до його цілей. Стиль подання і питань має бути чітко визначений, також можуть використовуватися типи допоміжного матеріалу, який може покращити повідомлення: документи, фотографії, аудіоматеріали і відзнятий відеоматеріал. Це є важливим для особистісної, управлінської та соціальної компетенцій.

4.1.3 Оперативне редагування тексту відповідно до мовних норм

Журналіст має узгоджувати матеріал зі стилістикою власного видання, своєчасно доставляти відредагований текст. Журналіст застосовує знання з граматики, орфографії, пунктуації, а також правильні термінологію, формат, стиль і композицію, вміє увиразнювати текст і користується докумен-

тальними джерелами. Це стосується професійно-виробничої, управлінської та професійно-нормативної компетенцій.

4.1.4. Оперативне редагування матеріалу в разі швидкого доставлення до аудиторії

Журналіст редагує матеріал, використовуючи всі наявні в Інтернеті платформи для максимально повного донесення інформації до аудиторії, а також дотримується термінів підготовки матеріалу. Журналіст має самостійно виявляти проблеми, які можуть вплинути на якість контенту, обробку і створення матеріалу. Неприпустимими є помилки в матеріалі, а гіперпосилання на всі матеріали, що стосуються відповідного контенту, навпаки, є необхідними.

Журналіст може використовувати всі засоби, аби його текст було подано якомога якісніше на інтернет-платформі: фото-, аудіо-, відео- і графічні матеріали (потрібні знання з монтування цих матеріалів). У такому разі використовується також потенціал HTML для творчості. Це є професійно-виробничою, управлінською та професійно-нормативною компетенціями. Важливою тут є особистісна компетенція, коли журналісту доводиться працювати в ситуації форс-мажору.

4.2. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО КОНТЕНТУ

4.2.1 Підготовка цікавих та змістовних заголовків із використанням ключових слів

Журналісту знадобляться знання про те, які мультимедійні заголовки, підписи під ілюстраціями, вступні абзаци, підрубрики і підзаголовки є найбільш придатними для читачів, бренду, стилю і змісту матеріалу.

Він має писати заголовки, які відображають інтерпретацію супровідного матеріалу, ясно і точно передають головні положення, підходять для середовища, в якому вони з'являються, підвищують інтерес читачів, мають необхідну довжину, потрібну форму і розмір. Журналіст незмінно до-

тримується вимог внутрішнього або брендового стилю видання і правил граматики, орфографії та пунктуації. А також забезпечує взаємозв'язок заголовків і текстів, підписів та ілюстрацій. Це є професійно-виробничою, управлінською та професійно-виробничою компетенціями.

4.2.2 Проведення постійного моніторингу інтернет-видань, друкованих ЗМІ і телебачення

Журналіст визначає для себе спектр документальних, мережевих і особистих джерел, що стосуються його роботи. Це є професійно-нормативною компетенцією. Спеціаліст обов'язково користується мережею Інтернет та іншими ЗМІ для збирання інформації, беручи до уваги потенційні ризики, які може спричинити ця діяльність, розрізняє факти і думку, розв'язує і передбачає протиріччя, оцінює ризики у використанні альтернативних веб-джерел і соціальних мереж. Чи не найголовніше вміння для сучасного журналіста – швидко проводити інтернет-дослідження з урахуванням достовірності посилань. Це є професійно-виробничою та соціальною компетенціями.

4.2.3 Проведення перевірки достовірності отриманої інформації відповідно до законодавства про засоби масової інформації

Журналіст оцінює свою правову захищеність, захищає свідків і джерела інформації, визначає ситуації, коли треба звернутися до юриста чи суду. У цьому полягає його професійно-нормативна та професійно-виробнича компетенції. У сфері управлінської та соціальної компетенції журналіст знає, як контактувати з правоохоронними відомствами, громадськістю, уникати плагіату, перевіряти джерела на правдивість інформації, реагувати на перешкоджання журналістові у висвітленні інформації. Особиста компетенція журналіста – чесність та незаангажованість.

4.2.4 Проведення дослідження і збір інформації

Від журналіста вимагається вміння шукати інформацію, знаходити певний ракурс висвітлення, візуальний супровід матеріалу. Ці вміння стосуються професійно-нормативної компетенції. Професійно-виробнича, працехоронна і соціальна компетенція полягає у навичках визначення осіб, які намагаються використати журналіста у власних цілях, в оцінюванні ризиків та дотриманні прав і свобод.

4.2.5 Створення редакційного контенту для Інтернет-ЗМІ

На етапі створення контенту для інтернет-ЗМІ журналіст демонструє здатність дотримуватися стилістики видання, знання і вміння опрацьовувати відео- й аудіоматеріали, гіпертекст тощо. Ці навички належать до професійно-виробничих та професійно-нормативних компетенцій.

4.3. ПРОСУВАННЯ МЕДІЙНОГО ПРОДУКТУ

4.3.1. Здійснення промоушну медійного продукту (на головній сторінці, в соціальній мережі, колонці новин тощо)

Журналіст має бути зацікавленим у просуванні на ринку власного медійного продукту й усвідомлювати, що він є представником і «обличчям» видання. Управлінська, соціальна і особистісна компетенції полягають у тому, що журналіст володіє правилами етикету, вільно вступає в контакт, дотримується правил особистої гігієни, підтримує акуратний зовнішній вигляд тощо.

4.3.2 Аналіз ролі ринку, споживачів і ролі аудиторії для редакційного контенту

На етапі аналізу ролі ринку журналіст демонструє здатність оптимізувати методи пошукових систем, опрацьовувати ідеї щодо редакційної політики, реагувати на зміни на медіа-ринку, працювати з аудиторією. У цьому полягають його управлінська, соціальна, професійно-виробнича й професій-

но-нормативна компетенції. Саме в цій сфері важливою є особистісна компетенція щодо логіко-аналітичного мислення.

4.3.3 Підтримка загальних і спеціалізованих знань на сучасному рівні

Від журналіста вимагається знати, демонструвати та подавати ідеї щодо брендингу, ребрендингу, дизайну видання та редакційної концепції. Це стосується професійно-нормативної компетенції. На рівні професійно-виробничої компетенції журналіст повсякчас налаштований на пошук нових, часто сенсаційних знань, інформації, її оригінальної подачі тощо.

4.4. ПІДГОТОВКА РЕПОРТАЖІВ

4.4.1 Підготовлення та аналіз матеріалів для створення репортажів

При створенні репортажу журналіст готує план, техніку, аналітичні та статистичні дані. Це належить до професійно-виробничої та професійно-нормативної компетенцій.

4.4.2 Зведення обробленого інформаційного матеріалу в репортаж

Журналіст готує матеріал відповідно до редакційних термінів. Матеріал має бути оформлений за вимогами – з дотриманням формату, граматики, стилістики, написаний короткими зрозумілими реченнями тощо. Це є професійно-виробничою, професійно-нормативною, соціальною компетенціями журналіста. Решта компетенцій схожі за вимогами описаних вище трудових функцій.

4.5. РОЗВИТОК Й ПІДТРИМКА НА ЯКІСНОМУ РІВНІ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

4.5.1. Сприяння креативності й інноваційності в журналістиці

Журналіст сприяє інноваційності в своїй професії тим, що ділиться теоретичними і практичними (технологічними) напрацюваннями, ідеями, досвідом із колегами. Це стосується усіх компетенцій журналіста.

4.5.2. Узгодження роботи системних аналітиків, програмістів та інших фахівців

Сучасний журналіст не може існувати без взаємодії з адміністраторами та операторами інформаційних систем. Особистісною компетенцією є вміння знаходити спільну мову з працівниками, навички комунікації в різних робочих ситуаціях (переговори тощо).

4.5.3. Контроль якості виконуваних робіт

Контроль – означає узгодження ресурсів, планів і якості та термінів їхнього виконання. Серед інших компетенції тут вирізняється особистісна: спеціаліст має бути відкритим до критики і бачити прорахунки на різних стадіях.

4.5.4. Забезпечення високого рівню кваліфікації персоналу

Спеціаліст високого класу миттєво реагує на зміни технологій, ринку тощо. Отже, він має контролювати знання співробітниками своїх обов'язків, відповідність їхньої кваліфікації до сучасних вимог, створювати умови, мотивувати і в разі потреби організувати подальше навчання співробітників. Це стосується усіх компетенцій.

РОЗРОБНИКИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ

Розробка професійного стандарту – складна справа, яка вимагає глибокого розуміння професії, а також володіння теоретичними та практичними знаннями зі спеціальності. Компанія СКМ і партнери проекту висловлюють подяку всім, хто з боку роботодавців брав участь у розробці паспортів професій:

1. Олександр Власенко, керівник групи з розробки професійних стандартів за напрямком «Журналістика», керівник проектів за напрямком «Освіта» Благодійного фонду «Розвиток України»
2. Михайлина Скорик, головний редактор сайту Tochka.Net
3. Ольга Клипкова, перший заступник головного редактора порталу Tochka.Net
4. Михайло Ганницький, директор компанії «1+1 Інтернет», шеф-редактор інформаційного агентства УНІАН
5. Ольга Власенко, в.о. головного редактора сайту Segodnya.Ua
6. Ігор Золотаревський, директор департаменту інформаційного мовлення «ТРК Україна»
7. Вадим Мекертичев, заступник директора департаменту інформаційного мовлення «ТРК Україна»
8. Уляна Кондратенко, головний редактор сайту TSN.Ua
9. Дмитро Крапивенко, редактор журналу «Український тиждень»,
10. Ніна Кур'ята, головний редактор служби «BBC Україна»
11. Павло Солодько, редактор сайту «Історична правда»
12. Денис Безлюдько, директор з розвитку ІА «Українські новини»
13. Іван Федоров, керівник проекту Natali.Ua (онлайн-версії журналу «Наталі»)
14. Марія Шамота, кореспондент видання «Kyiv Post»
15. Діана Єременко, кореспондент сайту Tochka.Net

16. Світлана Крюкова, заступник головного редактора видання «Експерт-Україна»
17. Ярослава Наумова, директор сайту «Медіабізнес»
18. Антон Онуфрієнко, кореспондент видання «Коммерсант-Україна»
19. Ольга Семак, кореспондент телеканалу СТБ
20. Антон Підлуцький, головний редактор сайту «РБК-Україна»
21. Азад Сафаров, кореспондент 5 каналу
22. Олена Синицина, кореспондент видання «Коммерсант-Україна»
23. Сергій Андрушко, спеціальний кореспондент телеканалу СТБ
24. Катерина Венжик, головний редактор видання «Дело»
25. Дмитро Горюнов, головний редактор видання «Экономические известия»
26. Таїсія Герасимова, кореспондент сайту Tochka.Net
27. Олена Губар, кореспондент видання «Коммерсант-Україна»
28. Тетяна Коваленко, кореспондент телеканалу «1+1»
29. Тетяна Козак, редактор блогів сайту Korrespondent.Net
30. Дарія Куренкова, кореспондент видання «Дело»
31. Євгенія Продаєва, кореспондент сайту «Телекритика»
32. Олександра Мошинська, кореспондент сайту Glavred.Info
33. Анастасія Рінгіс, кореспондент журналу «Фокус»
34. Галина Титиш, головний редактор сайту «Українська правда. Життя»

Усі посади та місця роботи подані на момент розробки професійних стандартів.

www.scm.com.ua

www.bestuniversities.com.ua